

КРАЄЗНАВСТВО

НАУКОВИЙ ЖУРНАЛ

Заснований у квітні 1927 року Українським комітетом краєзнавства
Репресований у 1930 році

Відроджений 1993 року з ініціативи Національної спілки краєзнавців України

1(86)' 2014

ЗМІСТ

Головний редактор
Олександр Реєнт

Редакційна колегія:
Олег Бажан
(перший заступник
головного редактора)

Богдан Андрусин
(заступник
головного редактора)

Лев Баженов
Віль Бакіров
Олександр Гончаров
Віктор Даниленко
Володимир Дмитрук
Олександр Завальнюк
Віктор Звагельський
Григорій Клепак

Олександр Лисенко
Микола Литвин
Руслана Маньковська
Андрій Непомнящий
Олег Рафальський
Олександр Рубльов
Григорій Савченко
Віктор Савчук (заступник
головного редактора)
Валерій Смолій
Тарас Чухліб
Ганна Швидько

Засновники:
Національна спілка
краєзнавців України
Інститут історії України
НАН України

Виходить
щоквартально
ISSN 2222-5250

До 200-річчя від дня народження Тараса Шевченка

Олександр Реєнт, Наталія Мех (м. Київ)
Сім Шевченкових ювілеїв 5

*Дмитро Каднічанський, Микола Литвин, Остап Серета,
Феодосій Стеблій, Любомир Хахула (м. Львів)*
Вшанування пам'яті Тараса Шевченка в Галичині 10

Олександр Музичко (м. Одеса)
Образ Т. Шевченка в історичній пам'яті населення Одеси
наприкінці XIX – на початку XX ст. 20

Історія міст і сіл України: історико-теоретичні проблеми вивчення

Стефан Машкевич (м. Київ)
Історія приміських трамвайних ліній Києва.
І. Святошинський трамвай 35

Вячеслав Попов (м. Донецьк)
Побутові умови мешканців українських міст в 1917-1920 роках . . . 45

До 515-річчя з дня заснування села Бишів на Київщині
Євген Букет (м. Київ)
Бишів у добу середньовіччя і раннього нового часу 52

Наталія Білоус (м. Київ)
Магдебурзькі привілеї Бишева та його власники 58

Краєзнавство в особах

Михайло Делеган, Василь Делеган (м. Ужгород)
«Волають шедеври сивої давнини...» (до 90-річчя
з дня народження Степана Юрійовича Пруниці) 65

Ігор Кочергін (м. Дніпропетровськ)
Швидько Ганна Кирилівна: історик, краєзнавець, педагог 69

Краєзнавство і туризм*Роман Голик (м. Львів)*

Серед карт й путівників: краєзнавство, відпочинок і туризм в рецепції галичан XIX – першої половини XX ст. 77

Тетяна Ковальчук (м. Хмельницький)

Транспортна система Волинського воєводства у міжвоєнний період як складова туристичної інфраструктури краю 86

Медичне краєзнавство: суть та науково-дослідницький потенціал*Ганна Демочко (м. Харків)*

Історичне та медичне краєзнавство: проблеми ідентифікації та співвідношення 93

Неля Самойленко (м. Переяслав-Хмельницький)

Відображення в історичній літературі діяльності медичних товариств на терені України в другій половині XIX – на поч. XX ст. 99

Церковно-історичне краєзнавство: витоки та сучасний дискурс*Наталія Діанова (м. Одеса)*

Наративні джерела про діяльність Херсонського архієпископа Інокентія (Борисова) 107

Микола Михайлуца (м. Одеса), Олександр Тригуб (м. Миколаїв)

Релігійна політика окупантів на Миколаївщині: особливості, суть та наслідки (серпень 1941 – березень 1944 рр.) 113

Теоретико-методологічні засади освітянського краєзнавства*Володимир Студінський (м. Київ)*

Георгій (Юрій) Мрочковський: портрет на тлі епохи 125

Дар'я Василенко (м. Кременчук)

Стан повоєнної народної шкільної освіти в Українській РСР на прикладі Полтавської області в 1943-1946 роках 133

Вітчизняне пам'яткознавство: традиції, досвід, перспективи*Галина Денисенко, Олена Денисенко (м. Київ)*

Культурна спадщина України у формуванні історичної пам'яті народу 139

Лариса Федорова (м. Київ)

Всеукраїнська нарада з питань підготовки Зводу пам'яток історії та культури України 151

Рекомендовано до друку
Вченою радою Інституту
історії України НАН
України (протокол № 1
від 06.02.2014 р.)

Журнал зареєстровано
Міністерством юстиції
України (Свідоцтво про
державну реєстрацію
друкованого засобу
масової інформації –
серія КВ № 1722
від 06.12.1995 р.)

Постановою президії
ВАК України № 05/2
від 27.05.2009 р.
журнал внесено
до переліку наукових
фахових видань, у яких
можуть публікуватися
результати дисертаційних
робіт на здобуття наукових
ступенів доктора
і кандидата наук
за спеціальностями
«Історичні науки»
(Бюлетень ВАК України. –
2009. – № 8).

Усі права застережені.
Передрук дозволено
тільки за згодою
редколегії.

Адреса редакції:

01001, м. Київ-1,
вул. М.Грушевського, 4,
кім. 212
тел.: 278-02-38, 279-13-88

E-mail:

bazhanclo@ukr.net

Електронна версія:

www.history.org.ua
www.nbu.gov.ua
www.nsku.org.ua

© Національна спілка
краєзнавців України, 2014
© Інститут історії України
НАН України, 2014

Історія України у світлі регіональних досліджень

Інна Черноіваненко (м. Херсон)

Господарські ініціативи представників роду Скадовських в контексті економічного розвитку Південноукраїнського регіону 157

Ірина Зенич (м. Київ)

Організація виборів до всеросійських установчих зборів на Волині в 1917 р. 163

Дмитро Стаценко (м. Полтава)

Заходи радянської влади по обмеженню діяльності осередків єврейської молодіжної спортивно-гімнастичної організації «Маккабі» у першій половині 1920-х років (на матеріалах Полтавщини) 172

Олег Бажан (м. Київ), Вадим Золотарьов (м. Харків)

Конвеєр смерті в часи «Великого терору» в Україні: технологія розстрілів, виконавці, місця поховань 183

Національна спілка краєзнавців: панорама сучасного життя

Михайло Делеган (м. Ужгород)

«Нова Колочава» – унікальний краєзнавчий часопис гірського карпатського села 201

Михайло Косило (м. Івано-Франківськ)

«Руська трійця» на п'єдесталі 203

Наукова інформація

Наталія Ткаченко, Олена Жам (м. Переяслав-Хмельницький)

Міжнародна історико-краєзнавча конференція «Наукові студії М. І. Сікорського», присвячена 90-річчю з дня народження М. І. Сікорського 207

Олена Калінович, Світлана Коркач, Наталія Кухарева (м. Переяслав-Хмельницький)

Тарас Шевченко – великий і вічний, невичерпний і нескінченний... (заходи НІЕЗ «Переяслав» по відзначенню 200-річчя з дня народження Т. Г. Шевченка) 214

Огляди

Наталія Кузіна (м. Київ)

Популяризація краєзнавства: нові видання з історії міста Суми . . . 219

Микола Дмитренко (м. Київ)

Енциклопедична перлина українського краєзнавства 221

Валентина Кисельова (м. Київ)

Новий посібник з історії становлення та розвитку краєзнавчої бібліографії в Україні 225

Людмила Науменко (м. Переяслав-Хмельницький)

Михайло Іванович Сікорський (1950-1991 рр.) в сучасних історичних студіях 227

Про авторів 233

Вимоги щодо оформлення статей 235

На першій сторінці
обкладинки:
Пам'ятник
Т. Г. Шевченку
у м. Сімферополі
(матеріал з Вікіпедії)